

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเพื่อเป็นการส่งเสริมเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลจึงได้พยายามส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและมุ่งให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 ที่มุ่งกระจายโอกาสทางการศึกษาโดยการให้บริการการศึกษาอย่างกว้างขวางตามภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทยกำลังเป็นที่สนใจของรัฐบาลมาก

เนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงใต้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 8.3 ล้านไร่ และมีประชากร 1.6 ล้านคน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางความเจริญและแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักของประเทศในอนาคต ทั้งนี้เพราะภาคตะวันออกเฉียงใต้มีข้อได้เปรียบในด้านแหล่งที่ตั้ง เพราะอยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมากนักและมีพื้นที่ติดต่อกับเชื่อมโยงกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของแรงงานและวัตถุดิบหลายอย่างและติดกับอ่าวไทย อันเป็นของเขาดอกที่สำคัญของสินค้า นอกจากนี้ภาคตะวันออกเฉียงใต้มีโครงข่ายคมนาคมและสื่อสารที่ดี มีท่าเรือน้ำลึก สนามบินอู่ตะเภา พลังงานจากก๊าซธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ค่อนข้างสมบูรณ์กว่าพื้นที่ในภาคอื่น ๆ จึงเป็นที่ดึงดูดใจให้เอกชนเข้ามาลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ หลายประเภท (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 155)

รัฐบาลได้กำหนดอุตสาหกรรมหลักต่าง ๆ เช่น โรงงานแยกก๊าซธรรมชาติ โรงงานอุตสาหกรรมปิโตรเคมีคอล อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี อุตสาหกรรมเกลือหินและ

โซคาแอช อุตสาหกรรมกระจก อุตสาหกรรมเอทิลีนและวีเอมซี นอกจากอุตสาหกรรมหลักแล้ว ยังมีโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณอื่น เช่น โครงการพัฒนาท่าเรือสกัดหีบ และโครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง (เรื่องชัย ทรัพย์สินวันคร, บรรณาธิการ 2524 : 10)

องค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คือ การศึกษา การจัดการศึกษาให้ควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น จะเป็นการขจัดปัญหาต่าง ๆ ไปได้ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาทางด้านสังคม เป็นต้น และยังช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจเจริญรุดหน้าไปอย่างไถผล หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนได้ให้ความสนใจกับการศึกษาเป็นอย่างมาก (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงานฝ่ายวิจัย 2524 : 1)

มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษาต่อจากการศึกษาภาคบังคับให้มากขึ้น จึงได้มุ่งเน้นการขยายและจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นออกไปสู่ชนบทเพิ่มมากขึ้น โดยได้กำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจากประมาณ 1,200,000 คน เป็นประมาณ 1,800,000 คน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากจะมีนโยบายกระจายการศึกษาให้มากขึ้นแล้ว ยังเน้นเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและส่งเสริมให้เอกชนร่วมรับภาระมากขึ้น ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 3)

ในปัจจุบันการจัดการมัธยมศึกษาได้ประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น การที่มีนักเรียนสอบตกเป็นจำนวนมาก นักเรียนไม่มีที่เรียนเนื่องจากโรงเรียนรัฐบาลรับนักเรียนจำนวนจำกัด เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เอกชนจึงได้มีบทบาทสำคัญในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 ได้ส่งเสริมให้เอกชนร่วมรับภาระได้ภายในขอบเขตและสัดส่วนที่รัฐบาลกำหนด และมุ่งปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชนให้ดียิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงระบบและวิธีการ จึงได้มีสถานศึกษาเอกชนหรือโรงเรียนราษฎร์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา รัฐบาลได้มีนโยบายจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ

ในส่วนของรัฐเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นสถานศึกษา เอกชนหรือโรงเรียนราษฎร์จึงได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น และดำเนินการสอนทุกระดับ โดย อยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา 2521 : 4)

เมื่อกล่าวถึงสถานศึกษาเอกชนหรือโรงเรียนราษฎร์ คนทั่วไปมักคิดว่าโรงเรียนราษฎร์ทุกแห่งมีลักษณะเหมือนกัน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วโรงเรียนราษฎร์อาจมีความแตกต่างกัน หลายอย่าง เช่น การเรียนการสอน คุณภาพของครู อัตราค่าเล่าเรียน ตลอดจน อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาเอกชนหรือโรงเรียนราษฎร์ต่าง ๆ มีคุณภาพแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะได้ทราบสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษา (เฉพาะสายสามัญ) ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่ง อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา และคาดว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการวางแผนปรับปรุงและขยายการศึกษาในภูมิภาคนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยพิจารณาจาก

1. คัดเลือกสถานภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน
2. การเปรียบเทียบตัวแปรกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. การเปรียบเทียบตัวแปรกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
4. การเปรียบเทียบตัวแปรกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมแบบประสม กรมสามัญศึกษา

5. การศึกษาทั่วไปบางตัวของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไคแก่ คุณวุฒิ และ ประสบการณ์ของครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พยาบาล และแนว คณงาน จำนวนนักเรียนที่สอบไล่ได้ จำนวนอุปกรณ์และวัสดุที่อุปกรณ์ ค่าธรรมเนียม- การเรียน ค่าเงินเคื่อนครู และค่าจ้างประจำ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ขอบเขตในการวิจัย ดังนี้ คือ

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ไคแก่ โรงเรียนราษฎร์ในระดับมัธยมศึกษา สายสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2524 อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีทั้งหมด 34 โรงเรียน โดยทำการสอนในระดับชั้น ม.1 - ม.3 มี 30 โรงเรียน และทำการสอนในระดับชั้น ม.1 - ม.4 , ม.ศ.4 - ม.ศ.5 มี 4 โรงเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียน นักเรียน และครู โดยยึด เอาจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก

ข้อกกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่รวบรวมไคเกี่ยวกับโรงเรียน นักเรียน และครู ถือว่าเป็นข้อมูล ที่ถูกต้องกับสภาพความเป็นจริงทุกประการ
2. วัน เวลา ที่แตกต่างกันในวันสำรวจ ไม่ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ ทางการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากข้อมูลบางข้อมูล ทาง โรงเรียนไม่ไคทำการสำรวจหรือทำสถิติเอาไว เช่น จำนวนอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ข้อมูลบางอย่างทางโรงเรียนอาจบิดเบี่ยงความจริงไว้ เช่น เรื่องการเงินของโรงเรียน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนราษฎร์ หมายถึง โรงเรียนหรือสถาบันที่เอกชน คณะบุคคล หรือ
องค์การ มูลนิธิ ลงทุนจัดตั้งและบริหารการศึกษา โดยอยู่ในความควบคุมของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เอกชนเปิดทำการสอน
ในระดับมัธยมศึกษา สายสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2524 ตามหลักสูตรของกระทรวง-
ศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก หมายถึง จังหวัดชลบุรี ระยอง และ
ฉะเชิงเทรา

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษา สาย-
สามัญศึกษา ปีการศึกษา 2524 ในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

ดัชนีชี้วัดสถานการณ์ทางการศึกษา หมายถึง ดัชนีที่ชี้สภาพปัจจุบันของการศึกษา
ในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา สายสามัญศึกษา ประกอบด้วย ลักษณะของโรงเรียน
ลักษณะของนักเรียน และลักษณะของครู ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของโรงเรียน ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

ก. กานอาคารสถานที่ ได้แก่

1) พื้นที่โรงเรียน หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียนที่มีอยู่หรือ
ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้จากเอกชนหรือวัด

2) พื้นที่ว่างสำหรับขยายอาคารเรียน หมายถึง บริเวณที่เหลือ
จากการก่อสร้างอาคารแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นที่ที่ตอกรับปรับปรุงหรือไม่ตอกรับปรับปรุงก็ได้

3) จำนวนห้องเรียน หมายถึง ห้องใช้เรียน ที่มีสภาพดี เป็น
สัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ประจำห้องครบครัน

4) พื้นที่ห้องพักครู หมายถึง จำนวนพื้นที่ของห้องที่ใช้เป็น
ห้องพักครู

5) พื้นที่ของพยาบาล หมายถึง จำนวนพื้นที่ของพยาบาล รวมถึงห้องของเจ้าหน้าที่ หรือครูที่พำนักที่พยาบาลควย

6) พื้นที่ของธุรการ หมายถึง จำนวนพื้นที่ของห้องที่ใช้เป็นห้องธุรการ

7) พื้นที่ของวิทยาศาสตร์ หมายถึง จำนวนพื้นที่ของทดลองวิทยาศาสตร์รวมทุกวิชา ได้แก่ วิชาเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์ทั่วไป

8) พื้นที่โรงอาหาร หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่นักเรียนใช้ในการรับประทานอาหาร

9) จำนวนห้องส้วม หมายถึง ที่สำหรับอุจจาระ ปัสสาวะ มีลักษณะมีคิซิด ใ้สการไคคี่ มีอุปกรณ์ทำความสะอาดพร้อม

10) จำนวนแหล่งน้ำดื่ม หมายถึง ถังเก็บน้ำฝน ตู้มน้ำ บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำ ถังน้ำ ที่บรรจุน้ำให้นักเรียนดื่ม

ข. คำนวณวิชาการ ไค้แก

1) จำนวนครั้งในการวัดผล หมายถึง จำนวนครั้งของการสอบรวมทุกวิชาของนักเรียน ตลอดปีการศึกษา 2524

2) จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง จำนวนครั้งของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ตลอดปีการศึกษา 2524

ค. คำนวณการเงิน ไค้แก

1) รายได้ของโรงเรียน หมายถึง รายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล รายได้จากกิจกรรมขางประเภท รวมเงินบริจาค ปีการศึกษา 2524

2) ค่าเล่าเรียนและค่าบำรุง หมายถึง ค่าธรรมเนียมการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตลอดปีการศึกษา 2524

3) เงินเคื้อนครูและค่าจ้างประจำ หมายถึง รายจ่ายของเงินเคื้อนครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาและค่าจ้างประจำปีการศึกษา 2524

2. ลักษณะของนักเรียน ประกอบควยสิ่งต่อไปนี้ คือ

จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นสูงสุด หมายถึง จำนวนนักเรียนที่สอบไล่ได้ในชั้นสูงสุดของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2524

3. ลักษณะของครู ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

ครูที่มีวุฒิทางการศึกษา หมายถึง จำนวนครูที่ได้รับการศึกษาหรืออบรมและได้รับปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรทางการศึกษาหรือสมัครสอบในวิชาครูได้

ครูที่มีวุฒิกึ่งแทนอนุปริญญา หมายถึง จำนวนครูที่ได้รับวุฒิปริญญาทางการศึกษาหรือเทียบเท่า ทั้งวุฒิปประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม หรือวุฒิปริญญาสาขาอื่น นอกเหนือจากวุฒิทางการศึกษา

ตัวแปร หมายถึง ตัวพิจารณาที่กำหนดสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

ดัชนีเชิงเดี่ยว หมายถึง อัตราส่วนของตัวแปรแต่ละตัวของแต่ละโรงเรียน ต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียน

ดัชนีประกอบแก่วงนำหนัก หมายถึง ผลรวมของดัชนีเชิงเดี่ยวคูณด้วยน้ำหนักของดัชนีเชิงเดี่ยวตัวนั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน ในระดับมัธยมศึกษา ในภูมิภาคเขตจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวทางคานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย